

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KARCEWICE

na lata 2009-2013

Karczewice, 28 kwietnia 2009 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	
1.1. Położenie miejscowości, przynależność, powierzchnia, liczba ludności.....	4
1.2. Historia miejscowości.....	4
1.2.1. Nazwa miejscowości.....	4
1.2.2. Pierwsze wzmianki.....	4
1.2.3. Bunty chłopskie.....	5
1.2.4. Powstańcze votum.....	8
1.2.5. Szkoła w Karczewicach.....	9
1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości	
1.3.1. Dominanty przestrzenne.....	10
1.3.2. Otwarte przestrzenie wspólne.....	10
1.3.3. Elementy charakterystyczne dla danej miejscowości.....	10
2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	
2.1. Dziedzictwo kulturowe	
2.1.1. Przydrożne kapliczki, figury i krzyże wotywno.....	11
2.1.2. Orkiestra Dęta.....	11
2.1.3. Szlak Reszków – Muzyka i konie.....	11
2.2. Obiekty i tereny	
2.2.1. Świetlica wiejska.....	12
2.2.2. Rzeka Warta.....	12
2.3. Infrastruktura społeczna	
2.3.1. Świetlica wiejska	13
2.4. Infrastruktura techniczna.....	13
2.5. Gospodarka i rolnictwo.....	13
2.6. Kapitał społeczny i ludzki	
2.6.1. Ochotnicza Straż Pożarna w Garnku.....	14
2.6.2. Rada sołecka.....	15
2.7. Analiza zasobów.....	15
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	16
4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ.....	19
ZAKOŃCZENIE.....	22
PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KARCZEWICE NA LATA 2009-2013	2

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KARCZEWICE

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, poprawy jej estetyki, rozwoju społeczno-gospodarczego i promocji. Powstanie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Celem tego działania jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Karczewice jest obszar tej miejscowości.

Dokument zawiera charakterystykę miejscowości, rys historyczny, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań. Przy tworzeniu dokumentu korzystano z książki Sławomiry Mikulskiej-Jaśkiewicz „Dzieje miejscowości i parafii Garnek”, dokumentu „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kłomnice”, tekstu Andrzeja Pacuła „Opracowanie dokumentacji tras ścieżek turystyki rowerowej i konnej z zaznaczeniem miejsc ciekawych kulturowo, historycznie, przyrodniczo i rekreacyjnie” oraz „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich partnerstwa Razem na wyżyny”. W opracowaniu wykorzystano zdjęcia autorstwa Grzegorza Gali, Justyny i Roberta Kępów oraz zdjęcia archiwalne ze zbiorów Państwa Jaśkiewiczów.

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

Pod względem geograficznym miejscowość Karczewice znajduje się na granicy Wyżyny Śląsko-Krakowskiej i Wyżyny Środkowo-Małopolskiej. Przez teren miejscowości płynie rzeka Warta, otaczając miejscowość od południa i wschodu. W obrębie rzeki można spotkać bobry, stada żurawi, wiele gatunków ryb w tym pstrągi i węgorze oraz unikatowe rośliny. Wzdłuż rzek rozciągają się malownicze łąki, nad których znajdują się liczne gatunki miododajnych roślin oraz lasy obfitujące w grzyby oraz zwierzynę łowną.

Karczewice leżą na terenie Gminy Kłomnice, pow. Częstochowski, woj. Śląskie. Garnek zajmuje obszar o powierzchni 557,07 ha i liczy 521 mieszkańców i 157 budynki mieszkalne. Teren Karczewic charakteryzuje się znacznym poziomem bezrobocia – wiele osób było związanych zawodowo z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w Garnku funkcjonującą na tym terenie do 1990 roku, a po jej upadku pozostało bez pracy. Dzieci i młodzież z tych rodzin ma trudności w nauce oraz nierówne szanse edukacyjne, nie rozwija swoich zainteresowań, nie rozwija swoich talentów, narażona jest na patologie społeczne. Wiele osób z tego terenu wymaga pomocy materialnej. W dużej mierze są to rodziny wielodzietne lub matki samotnie wychowujące dzieci. Niewielki procent osób posiada wyższe wykształcenie.

1.2. Historia miejscowości

1.2.1. Nazwa miejscowości

Tereny były bogate w lasy. Etymologia nazwy miejscowości Karczewice wskazuje, że nazwa ta jest nazwą służebną wywodzącą się od zawodu wykonywanego na tym terenie – karczowników, lub od miejsca, powstałego po wykarczowaniu lasu, na którym założono osadę.

1.2.2. Pierwsze wzmianki

Pierwszą informację o wsi Karczewice znajdujemy w „Liber beneficiorum” Jana Łaskiego. Arcybiskup gnieźnieński i kanclerz Królestwa Polskiego Jan Łaski przeprowadził dokładną wizytację archidiecezji, która trwała kilka lat. Notariusze arcybiskupa przy tej okazji dokonali opisu każdej parafii. W urzędowych wykazach dotyczących terminu tej wizytacji na

terenach dekanatu brzeźnickiego został podany rok 1521. Opisano zasięg i wyposażenie parafii Kłomnice. Z dokumentu tego można się dowiedzieć, iż do parafii tej należały następujące wsie: Kłomnice, Bartkowice, Lipicze, Zawada, Konary, Garnek, Karczewice, Pacierzów, Rzeki, Rzerzęczyce, Nieznanice.

Karczewice wchodziły w skład majątku Garnek. W wieku XVIII Karczewice były własnością Bystrzanowskich. Kajetan Bystrzanowski herbu Starykoń jest wymieniony, jako właściciel Garnka i Karczewia w 1768 roku. Pełnił on szereg funkcji państwowych. Był najpierw łowczym piotrkowskim, a w 1764 roku został cześnikiem radomskim sieradzkim. Z kolei w roku 1768 został podstolim radomskim sieradzkim.

Do 1838 roku dobra Garnek były własnością Antoniego Grodzickiego. Po jego śmierci synowie: Ksawery i Seweryn utworzyli dwie schedy – i tak powstały dobra Bartkowice i dobra Garnek. Nastąpiło to w 1840 roku. Majątki te od tego czasu tworzyły dwie oddzielne gminy o tych samych nazwach. Właścicielem majątku Garnek został Ksawery Grodzicki. Dobra Garnek liczyły 277 włók 15 morgów 243¼ prętów, z czego na grunty włościańskie przypadało 97 włók 23 morgi 32¾ pręty. Do tych dóbr należało 7 wsi: Chmielarze, Dąbek, Garnek, Karczewice, Kuźnica, Milionów i Piaski.

Edward August Reszke, śpiewak operowy kupił majątek Garnek ok. roku 1895. Zbudował w nim dwór, w którym często spędzał wakacje. Na stałe osiadł wraz z rodziną w tymże majątku po wybuchu pierwszej wojny światowej. Tutaj przeżył ostrzał artyleryjski i przemarsze obcych wojsk. Zmarł 25 maja 1917 roku w swoim domu w Garnku, otoczony rodziną.

Z końcem XIX wieku Karczewice wchodzi w skład gminy Garnek. W skład gminy wchodziły dobra Garnek, czyli miejscowości: Garnek, Karczewice, Kuźnica, Piaski, Kajetanowice, Milanów, Dąbek, Raków, Chmielarze, Kał, folwark Antoniów oraz wieś Borowa należąca do dóbr Maluszyn.

1.2.3 Bunty chłopskie

Istotny wpływ na dzieje miejscowości Karczewice miał spór, jaki zaistniał między dziedzicem dóbr garnkowskich Ksawerym Grodzickim, a włościanami. Spór ten rozpoczął się w roku 1858. Chłopi przeciwstawili się władzy dominalnej odmawiając świadczeń feudalnych. Właściciel dóbr Ksawery Grodzicki dzielił dobrowolnie włościan na czynszowych i pańszczyźnianych. Żaden z włościan nie wiedział jak długo będzie czynszownikiem i kiedy grozi mu powrót do pańszczyzny. Różne nadużycia dworu spowodowały, że po wejściu ukazu z 1846 roku, który regulował stosunki wiejskie w dobrach prywatnych, do naczelnika powiatu piotrkowskiego zaczęły napływać zażalenia.

Najaktywniejsi byli chłopci z Karczewic. Filip Marszałek złożył w listopadzie 1858 roku podania w imieniu wszystkich włościan wsi Karczewice do gubernatora cywilnego warszawskiego i do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych prosząc o spowodowanie nowych pomiarów gruntów i o skasowanie nieprawnie wymaganej przez dziedzica robocizny. Nie czekając na decyzję władz, chłopci ze wsi Karczewice przestali odrabiać pańszczyznę. Od tej chwili zaczęły się

egzekucje i represje, które miały przywrócić krnąbrnych chłopów do posłuszeństwa. Początkowo wstawiono do Karczewic na egzekucję 3 Kozaków, a w niedługim czasie zwiększono ich liczbę do 6.

Ze strony wsi dalej popłynęły skargi do różnych władz. Władze administracyjne zareagowały stosunkowo szybko na tak gromadne odmówienie pełnienia powinności przez włościan Karczewic i innych miejscowości. Po przeprowadzeniu śledztwa na terenie dóbr Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w dniu 5 marca 1859 roku wydała decyzję ustosunkowując się w niej do reklamacji wsi Karczewice, Kuźnica, Dąbek i Chmielarze. Część skarg została rozstrzygnięta na korzyść włościan. Dziedzica zobowiązano do przyjmowania danin w naturze, zakazano zmuszania chłopów do odbywania straży nocnej przy zabudowaniach folwarcznych. Zabroniono też dziedzicowi usuwać chłopów z zajmowanych osad bez stosowania się do przepisów prawnych regulujących tę kwestię. W głównej jednak sprawie, czyli w regulacji i zamianie czynszu na robociznę Komisja podjęła decyzję negatywną. Włościanie z Karczewic i innych wsi majątku po przeczytaniu im wspomnianej decyzji pomimo obecności sześciu Kozaków udali się do dworu i domagali się wyjścia do nich dziedzica. Wśród pogrózek i krzyków chłopci zażądali odjęcia im egzekucji i zagrozili, że w przeciwnym razie żadnych powinności robić i danin dawać nie będą. Skończyło się na tym, że na skutek oporu sześciu wsi pola dworskie były nieuprawione i niezasiane. Wówczas Naczelnik powiatu piotrkowskiego zwrócił się do gubernatora cywilnego warszawskiego z wnioskiem o zwiększenie egzekucji w opornych wsiach. W kwietniu stało już w tych wsiach 50 żołnierzy, a w niedługim czasie 140.

Wzburzenie chłopów przybierało coraz groźniejszy charakter, gdyż dziedzic nie zmienił wobec nich swego postępowania. Wielce krzywdząca była nadal stosowana przez dziedzica akcja wyrzucania chłopów z użytkowanych osad. Z protokołu sołtysa wsi Karczewice z dnia 2 września 1863 roku widać, że Grodzicki bezkompromisowo rugował chłopów z gospodarstw, gdy tylko z jakichkolwiek względów nie mógł ściągnąć pańszczyzny. Nieraz wyrzucał rodzinę chłopską będącą w bardzo ciężkim położeniu.

Z powodu buntu chłopów w majątku Grodzicki, złożył wniosek do wyższych instancji o ukaranie głównego „burzyciela” Filipa Marszałka, widząc w tym możliwość przełamania chłopskiego oporu. Namiestnik Królestwa Polskiego wydał decyzję sprzedania osady Marszałka w drodze licytacji i deportowania go do innej guberni, gdzie miał zostawać pod

nadzorem policji. Pięć dni później 19 września 1859 roku Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych zarządziła wysiedlenie dalszych 8 włościan z osad, po uprzednim sprzedaniu ich w drodze licytacji publicznej. Decyzja ta została potwierdzona 24 czerwca tzw. „Najwyższą Wolą”, osobistą decyzją. Jednak i to nie przyniosło spodziewanych rezultatów. Wobec tego Nadzwyczajna Komisja wydała nakaz aresztowania krnąbrnych i nieposłusznych włościan. Rozpoczęło się wyłapywanie zbiegłych chłopów.

Rada Administracyjna Królestwa Polskiego wydała decyzję usunięcia z osad 85 włościan garkowskich. Represje te nie odnosiły skutku, a chłopom zagrożeniu utratą swoich osad dalej trwali przy swoim. Włościanie nie wychodzili na pańszczyznę oraz nie chcieli ustąpić ze sprzedanych na licytacji osad. Władze bezsilne wobec oporu chłopów zdecydowały się na usunięcie włościan siłą ze sprzedanych 42 osad. Dnia 9 czerwca 1862 roku zjechał do dóbr Garnek burmistrz miasta Radomska, który przy pomocy nadesłanych żołnierzy miał dokonać eksmisji. Lecz i tym razem nie doszło do wyrzucenia włościan z ich siedzib.

Wystąpienia włościan były związane z carską ustawą uwłaszczeniową z lutego 1861 roku obejmującą chłopów w Rosji. Nie dotyczyła ona chłopów polskich spod zaboru rosyjskiego. Tymczasem chłopom Królestwa Polskiego zrozumiała ta ustawa, jako zwolnienie ich od powinności feudalnych. Stawiali długotrwały opór przed powrotem do feudalnej

zależności. Nie zastraszone chłopów ani chłostą, aresztowaniami czy też uwięzieniem 48 włościan. Nie ugięli się również i wtedy, gdy we wrześniu 1860 roku Rada Administracyjna wydała decyzję o sprzedaży 85 osad i przymusowym wysiedleniu najbardziej opornych w inne strony Królestwa Polskiego. Kilkuletnie zmagania chłopów z majątku Garnek z właścicielem ziemskim, Ksawerym Grodzickim, stały się symbolem oporu chłopskiego i walki wsi o swe prawa w Królestwie Polskim.

1.2.4 Powstańcze votum

Latem 1863 roku oddziały powstańcze, pod dowództwem gen. Edmunda Taczanowskiego, wyczerpane wojennymi zmaganiem podjęły w pobliżu wsi Borowno, Nieznanice, Zdrowa, Kłomnice i Kruszyna manewr przegrupowania. W tym czasie, 28 i 29 sierpnia, oddziały rosyjskie zaskoczyły kłomnickich powstańców. Rozpoczęła się bitwa w wyniku której powstańcze ugrupowanie zostało rozbite. Na miejscu zostało wielu zabitych i rannych, z którymi żołnierze rosyjscy rozprawiali się bez skrupułów.

Z sierpniową bitwą wiąże się legenda. Jeden z powstańców biorących udział w bitwie, miejscowy ziemian Salezy Chrzanowski z Rzek po klęsce pod Kruszną uciekał przed

kozakami na koniu w kierunku swojej posiadłości. Na wzgórzu na granicy Karczewic, wyczerpany bitwą koń padł. Chrzanowski widząc zbliżającą się śmierć począł się modlić do Matki Bożej o ocalenie. Rzeczywiście, tylko Matce Bożej można przypisać fakt, że grupa ścigających żołnierzy przegalopowała obok nie dostrzegając przerażonego powstańca. Chrzanowski dotarł bezpiecznie do swojego dworu, wziął ze stajni nowego konia i przedostał się do swoich ludzi za rzeką skąd potem przedostali się w lasy Janowskie. Na pamiątkę zaś swojego cudownego ocalenia, postawił w tym miejscu kapliczkę.

Po blisko 150 latach karczewicka kapliczka wciąż przypomina tamte wydarzenia oraz podkreśla przywiązanie okolicznych mieszkańców do wartości patriotycznych. W kapliczce umieszczono kopię wizerunku Matki Bożej Skalskiej autorstwa Anny Baran studentki Akademii Sztuk Pięknych z Łodzi. Oryginał namalował na ostańcu w podkrakowskiej Dolinie Mniszkowskiej Walery Eljasz-Radzikowski. Wizerunek przedstawia niezwykle urody postać Maryi Polonii. Lekka i zwiewna, przedstawiona w ruchu z dumnie podniesioną głową. Na twarzy widnieje powaga, skupienie i godność, w oczach skierowanych ku niebu – nadzieja. Przez lekkie szaty prześwituje zarys stąpających nóg. Postać otula lekki płaszcz spięty kłamrą na lewym ramieniu. Prawą stopą miażdży głowę węża – symbol zaborów. Matka Boża zdjęła koronę cierniową – symbol cierpienia Narodu. Na głowie – otoczonej aureolą widnieje wieniec laurowy – symbol wolności, chwały i zwycięstwa. Na pamiątkowej płycie pod obrazem widnieje napis: „Matko Boża Skalska, Nadziejo Powstańców i Nasza, módl się za nami.”

15 sierpnia 2006 roku, w Święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ale również w Dzień Wojska Polskiego oraz rocznicę bitwy pod Kruszyną odbyła się uroczystość poświęcenia karczewickiej kapliczki. Licznie przybyli mieszkańcy Karczewic oraz innych miejscowości w Gminie Kłomnice, działacze samorządowi. Specjalnym gościem uroczystości był senator RP Czesław Ryszka.

1.2.5 Szkoła w Karczewicach

Ciekawym epizodem w historii Karczewic jest fakt działania tutaj szkoły. Potwierdza to księga wizytacji biskupich, gdzie znajdujemy następującą wzmiankę z 11 kwietnia 1918 roku: „Szkolnictwo, mimo szkół w Garnku i na Piaskach, a świeżo założonej szkoły w Karczewicach nie posunęło się wiele naprzód. Nauczycielstwo bowiem zamiast uczyć dziatwę i analfabetów, agitowało na rzecz „Wyzwoleniarzy – Zaraniarzy”, albo „Tugutowców”(…) Ochronka utrzymywana przez p.p. Reszke, dalej funkcjonowała w Garnku, inne wsie jeszcze zdobyć się na to nie mogły”.

Historia szkoły zakończyła się wraz z rokiem szkolnym 1934/1935, kiedy powstało Koło Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych mającej na celu budowę szkoły zbiorczej. Budowę szkoły rozpoczęto wspólnym wysiłkiem całego społeczeństwa obwodu szkolnego. W nowej szkole rozpoczęto pracę 3 lutego 1938 roku. Dnia 1 września 1939 roku rozpoczęła się II wojna światowa. Wieś Karczewice znalazła się w granicach Generalnej Guberni. W okresie okupacji hitlerowskiej trwało systematyczne niszczenie polskiego szkolnictwa. Zaczęto jednak organizować tajne nauczanie. Tajne nauczanie w zakresie szkoły powszechnej rozpoczął w Karczewicach nauczyciel Bronisław

Górecki. Na komplety uczęszczały: Ewa Świtalska, Krystyna Koza, Zofia Trejtowicz, Jurczykówna, Sochaczewski i inni. Komplet obejmował ósemkę dzieci. Zajęcia odbywały się w różnych mieszkaniach dwa razy w tygodniu.

1.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości

1.3.1. Dominanty przestrzenne

- budynek świetlicy wiejskiej w centrum wsi

1.3.2. Otwarte przestrzenie wspólne

- skrzyżowanie dróg w centrum wsi z charakterystyczną figurą w środku
- plac przy świetlicy do wykorzystania dla celów rekreacyjno-kulturalnych

1.3.3. Elementy charakterystyczne dla danej miejscowości

- przyroczne kapliczki, figury i krzyże wotywne – 11 szt.
- stary (ponad 150 lat) drewniany młyn na odnodze Warty – Młynówce.
- rzeka Warta z progiem wodnym
- zbiornik wodny o pow. 1 ha
- mała infrastruktura turystyczna nad rzeką Wartą (plaża, ławki, miejsc na ognisko)
- zabudowa zwarta (domy jednorodzinne) przy ulicach, które promieniście schodzących się przy głównym skrzyżowaniu i przylegającego do niego placu ze świetlicy.

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

2.1. Dziedzictwo kulturowe

2.1.1. Przyroźne kapliczki, figury i krzyże wotywnie

Na terenie Karczewic jest zlokalizowanych 8 kapliczek, figur i krzyży. Miejsca te stanowią wyraz religijności mieszkańców oraz element tożsamości regionalnej. Otoczone są szczególną opieką, systematycznie poprawiana jest ich estetyka. Niektóre kapliczki mają niepowtarzalny charakter. Figura Św. Jana Nepomucena przy starym młynie, powstańcza kapliczka z obrazem Matki Boskiej Skalskiej, patronki powstańców styczniowych, to jedne z ciekawszych obiektów tego typu w regionie.

2.1.2. Orkiestra Dęta

Orkiestra składa się z 14 osób, w większości to dzieci i młodzież. Orkiestra gra na starych instrumentach. Muzycy orkiestru spotykają się raz w tygodniu podczas próby.

Przygotowywane utwory to marsze oraz utwory kościelne wykorzystywane do oprawy muzycznej Mszy Św. Orkiestrą kieruje dr Krzysztof Kowalczyk. Orkiestra potrzebuje nowych instrumentów i opieki kapelmistrza.

2.1.3 Szlak Reszków – Muzyka i Konie

Szlak promuje światowej sławy śpiewaków operowych – Jana, Józefinę i Edwarda Reszków, którzy na przełomie XIX i XX wiek grali główne role na największych scenach operowych świata. Reszkowie związani byli z terenem dzisiejszych gmin Kłomnice, Mykanów i Mstów, gdzie pobudowali swoje rezydencje. Szlak swój początek ma w Kłomnicach i wiedzie przez Borowno-Rudniki-Kłobukowice-Skrzydłów do Karczewic. Odcinek od mostu w Rzekach do Karczewic jest niezwykle malowniczy. Trasa prowadzi lewym brzegiem Warty, ścieżką do mostu w Karczewicach. Przed tym mostem trasa biegnie po terenie zalewowym. W Karczewicach trasa biegnie lewym brzegiem do głównego mostu w Karczewicach, potem ul. Nadrzeczną przez przysiółek Sobileiń drogą gruntową, która zanika przy moście w Konarach. Po drodze są kanały melioracyjne i strumyki, wymagające przerzucania

kładek/mostków. Cały teren ma podobny charakter aż do wsi Śliwaków i jest cenny przyrodniczo: bogactwo ptactwa i zwierząt polnych, dziczyzna łąki, bujnie porośnięte roślinnością, kępami drzew i krzewów, zachowane starorzecza. Dalej szlak prowadzi przez Zawadę w kierunku Kruszyny.

W ramach Programu Rozwoju Subregionu Częstochowskiego przewidziano środki w wysokości 90 200 zł. na budowę „Szlaku Reszków – Muzyka i Konie”. Projekt będzie zrealizowany w ramach Poddziałania 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna/podmioty publiczne. Liderem projektu jest Gmina Mstów, a partnerami gminy: Kłomnice, Mykanów, Rędziny, Kruszyna. Budżet całego projektu zamyka się w kwocie 113 642,37 zł.

2.2. Obiekty i tereny

2.2.1. Świetlica wiejska

Świetlica mieści się w budynku o pow. 70 m². Została wymieniona instalacja elektryczna, budynek posiada toaletę, aneks kuchenny, pomieszczenie biurowe oraz dwie sale świetlicowe. Budynek posiada ogrzewanie kominkowe. Remontu wymaga poszycie dachowe. W budynku młodzież ma możliwość gry w pinponga, odbywają się próby orkiestry dętej oraz zebrania strażackie, rady sołeckiej i zebrania wiejskie.

2.2.2. Rzeka Warta

Warta otacza Karczewice od południa i wschodu. Rzeka w tym biegu ma liczne meandry. W tym biegu rzeki występuje naturalny próg wodny. Warta ma spokojny nurt i jest znakomitym miejscem do turystyki kajakowej. Przygotowane miejsce do kąpieli (plaża, ławki, miejsce na ognisko) daje możliwość wykorzystania rzeki do celów rekreacyjnych. Rzeka jest atrakcyjna dla wędkarzy, którzy mają w Karczewicach stałe i sprawdzone miejsce do wędkowania.

2.3. Infrastruktura społeczna

2.3.1. Świetlica wiejska dla dzieci i młodzieży

Świetlica działa od roku i prowadzi ją Ochotnicza Straż Pożarna z Garnka. W młodzież ma możliwość gry w pinponga, odbywają się próby orkiestry dętej oraz zebrania strażackie, rady sołeckiej i zebrania wiejskie. Staraniami strażaków i Urzędu Gminy udało się wyremontować i wyposażyć pomieszczenia.

2.4. Infrastruktura techniczna

- Mosty na Warcie – dwa mosty w stanie dobrym, jeden drewniany w stanie bardzo złym
- Wodociąg – 134 podłączy wodociągowych, sieć wodociągowa zaopatruje w wodę 85,4 % gospodarstw domowych
- Mała elektrownia wodna na kanale Młynówka
- Telefonizacja – 74 numery telefoniczne, co stanowi 14,2 telefony na 100 mieszkańców
- Zorganizowany wywóz śmieci i 2 punkty selektywnej zbiórki odpadów
- Zmodernizowane oświetlenie uliczne

W miejscowości brakuje około 4 km sieci kanalizacji sanitarnej. Brakuje również sieci gazowej. Remontu wymaga droga powiatowa oraz niezbędne jest wykonanie chodnika. Brakuje placu zabaw.

2.5. Gospodarka i rolnictwo

Karczewice są miejscowością rolniczą. Głównymi kierunkami upraw są zboża (głównie żyto, owies, pszenżyto i mieszanki zbożowe), ziemniaki, natomiast w produkcji zwierzęcej prowadzony jest chów bydła i trzody chlewnej. Występują gleby klasy średniej (45,3%), jednak najwięcej jest gleb słabych (54,7%). Struktura wykorzystania gruntów przedstawia się następująco:

Rodzaj gruntów	Powierzchnia w ha	Udział % w ogólnej powierzchni wsi
Grunty orne	398,3	71,5
Sady	4,18	0,7
Łąki	79,11	14,2
Pastwiska	15,37	2,8
Użytki leśne	9,34	1,7
Tereny mieszkaniowe	17,51	3,2

Drogi	8,47	1,5
Nieuzytki	2,39	0,4
Wody płynące, rowy	17,88	3,2
RAZEM	557,07	100

Największą powierzchnię zajmują użytki orne (71,5%). Równocześnie 108,39 ha jest odłogowanych (21,8% wszystkich gruntów rolnych). Sytuacja ta jest spowodowana nieopłacalnością prowadzenia gospodarstwa rolnego. Gospodarstwa te są rozdrobnione (średni jedno gospodarstwo ma 2,86 ha). Szansą dla tego typu gospodarstw może być agroturystyka.

Mieszkańcy zajmują się również działalnością gospodarczą. Na terenie wsi istnieje 11 podmiotów gospodarczych zajmujących się głównie handlem i usługami. Zarejestrowane podmioty zajmują się transportem, tapicerstwem, handlem, projektowaniem, usługami budowlanymi.

2.6. Kapitał społeczny i ludzki

2.6.1. Ochotnicza Straż Pożarna w Garnku

Stowarzyszenie od roku ma swoją siedzibę w Karczewicach. Strażacy odnoszą sukcesy w zawodach sportowo-pożarniczych, jak zajęcie I miejsca w 2008 roku w Gminnych Zawodach Sportowo-Pożarniczych, utworzenie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej, która w wspomnianych zawodach zajęła II miejsce. Strażacy są w zdecydowanej większości mieszkańcami Karczewic i na rzecz tej miejscowości kierują swoją społeczną aktywność. Te działania skupiają się przede wszystkim wokół budynku świetlicy wiejskiej.

2.6.2. Rada Sołecka

W skład rady wchodzi sołtys oraz wybrani przez zebranie wiejskie mieszkańcy. Do zadań rady leży współpraca z sołtysem, urzędem gminy i mieszkańcami w zakresie rozwiązywania doraźnych problemów, poprawy estetyki miejscowości.

2.7. Analiza zasobów

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu		
	Małe	Duże	Wyróżniające
Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności	☒	☐	☐
Historia miejscowości	☒	☐	☐
Przestrzenna struktura miejscowości	☐	☒	☐
Dziedzictwo kulturowe	☐	☐	☒
Obiekty i tereny	☐	☒	☐
Infrastruktura społeczna	☐	☒	☒
Infrastruktura techniczna	☒	☐	☐
Gospodarka i rolnictwo	☐	☒	☐
Kapitał społeczny i ludzki	☐	☐	☒

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobra infrastruktura (wodociągi, telefony) 2. Walory krajobrazowe (położenie nad Wartą, w pobliżu rzeki Wiercicy, czyste wody)	1. Niewłaściwy stan dróg (nawierzchnie) i infrastruktury drogowej (chodniki, pobocza, braki w oświetleniu dróg)

<p>rzek, skupiska lasów i łąk, w których występują zagrożone wyginięciem gatunki zwierząt i roślin)</p> <p>3. Mała Infrastruktura turystyczna (plaża, z miejscem na biwak, ognisko)</p> <p>4. Gospodarstwo pszczelarskie</p> <p>5. Położenie na szlaku pielgrzymkowym (w sezonie wakacyjnym przechodzi przez Karczewice kilkadziesiąt grup pielgrzymkowych)</p> <p>5. Położenie geograficzne (bliskość trasy ekspresowej Katowice-Warszawa, stacji kolejowej w Kłomnicach, sąsiedztwo dużych miast – Częstochowa, Radomsko)</p> <p>6. Świetlica wiejska w centrum wsi</p> <p>7. Tereny do zagospodarowania (na cele lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych, rozwoju sportu i rekreacji, budownictwa mieszkaniowego, agroturystyki)</p> <p>8. Bardzo dobry dostęp do Internetu</p>	<p>2. Słabe rolnictwo (duże rozdrobnienie gospodarstw, niska wydajność, nieużytki)</p> <p>3. Niewystarczająca ilość małej infrastruktury turystycznej (ścieżek rowerowych, tablic informacyjnych, miejsc biwakowych)</p> <p>4. Budynek świetlicy i jego otoczenie wymagają remontu i modernizacji dla potrzeb edukacyjnych i rekreacyjnych</p> <p>6. Niewystarczająca ilość wydzielonych terenów na cele osiedlowego budownictwa mieszkaniowego</p> <p>7. Brak sieci kanalizacyjnej i gazowej</p> <p>9. Nieuregulowane stosunki wodne (zaniedbania melioracyjne, brak regulacji rzeki)</p> <p>10. Niewystarczająca promocja turystyczna miejscowości</p> <p>11. Brak infrastruktury społecznej (ośrodek zdrowia, świetlica środowiskowa, straż pożarna, gimnazjum i szkoła podstawowa, biblioteka, apteka)</p> <p>12. Brak placu zabaw</p>
SZANSE	ZAGRAŻENIA
<p>1. Rozwój rolnictwa (scalanie gruntów)</p> <p>2. Rozwój agroturystyki, turystyki wiejskiej i rekreacji</p> <p>3. Zagospodarowanie obrzeża rzeki Warty dla</p>	<p>1. Zła koniunktura w rolnictwie (brak opłacalności produkcji rolnej)</p> <p>2. Likwidacja i ograniczenie połączeń autobusowych</p>

<p>celów rekreacyjnych i turystycznych</p> <p>4. Zalesienie nieużytków i gleb niskich klas</p> <p>5. Wykorzystanie istniejących i zagospodarowanie nowych terenów na cele budownictwa mieszkaniowego</p> <p>6. Rozwój firm usługowych i rzemiosła</p> <p>7. Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej w tym budowa chodnika przy ul. Wolności</p>	<p>4. Wzrost stopy bezrobocia (w związku z likwidacją zakładów pracy w sąsiednich miastach i braku miejsc pracy w gminie)</p> <p>5. Niewystarczająca ilość dobrych wzorców dla młodzieży (demoralizacja młodzieży, alkoholizm, narkomania i przemoc wśród młodzieży)</p> <p>6. Zagrożenie powodziowe (zła gospodarka ciekami wodnymi)</p>
<p>8. Budowa kanalizacji i gazociągu</p> <p>9. Przebieg Szlaku Reszków – Muzyka i Konie przez Karczewice</p> <p>10. Zagospodarowanie placów będących w dyspozycji Urzędu Gminy i Skarbu Państwa na cele społeczne</p>	<p>7. Wciąż rosnący areal nieużytków, niezagospodarowanych placów, terenów zielonych</p>

W wyniku analizy mocnych i słabych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju, można jednoznacznie stwierdzić, że Karczewice są na dobrej drodze, aby stać się miejscowością o charakterze turystycznym. Rzeka Warta, skupiska lasów i łąk, w których występują

zagrożone wyginięciem gatunki zwierząt i roślin, są niewątpliwymi atutami tej miejscowości. Dodatkowym atutem jest bliskość Jury Krakowsko-Częstochowskiej, położenie na szlaku pielgrzymkowym, bogata historia okolicznych terenów, przydrożne kapliczki i krzyże – to elementy podnoszące atrakcyjność miejscowości w oczach turystów odwiedzających region.

Rozwój turystyki na tym terenie staje się dla miejscowych rolników i przedsiębiorców okazją do pozyskania dodatkowego dochodu. Teren ten jest bardzo dogodny do rozwijania różnych form sportów naturalnych: jazdy rowerowej, jazdy konnej, biegów, czy narciarstwa turystycznego. Powiązanie tego z odpowiednimi usługami: noclegiem, gastronomią i usługami czasu wolnego może stać się szansą dla mieszkańców. Impulsem do rozwoju

turystycznego tego terenu będzie przebiegający przez Karczewice szlak turystyczny pod nazwą „Szlak Reszków – Muzyka i konie”.

Przeszkodą dla pełnego rozwoju miejscowości w tym kierunku jest brak kanalizacji, duża ilość zaniedbanych, nieuprawianych terenów, zaniedbana rzeka, zły stan drogi powiatowej

przechodzącej przez centrum wsi, brak chodników. Aby zmienić ten stan niezbędne są działania związane z poprawą estetyki miejscowości. Dodatkowym problemem jest brak infrastruktury społecznej. Próbą jej odbudowy są działania podjęte przez strażaków: remont świetlicy wiejskiej, powołanie orkiestry dętej, prace związane z poprawą estetyki wsi.

Na podstawie analizy zasobów wyraźnym kierunkiem rozwoju miejscowości jest otwarcie się na turystykę wiejską. Poprawa estetyki miejscowości, rozwój bazy turystycznej i promocja walorów turystycznych, kulturowych i historycznych miejscowości, to warunki dla rozwoju Karczewic.

Powyższa analiza pokazuje konieczność powstawania projektów i działań mających przyczynić się do rozwoju społecznoekonomicznego miejscowości Karczewice oraz aktywizacji mieszkańców, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej tego obszaru.

4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

DZIAŁANIE 1: Remont świetlicy wiejskiej i poprawa estetyki jej otoczenia

Cel: stworzenie warunków dla prowadzenia zajęć, spotkań i zebrań wiejskich

Przeznaczenie: wymiana pokrycia dachowego, wykonanie elewacji zewnętrznej, wymiana okien, zagospodarowanie placu wokół świetlicy, budowa ogrodzenia, budowa altanki, doposażenie świetlicy

Harmonogram realizacji: 2009-2010

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 140000 zł (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 2: Budowa garażu dwustanowiskowego na samochód strażacki wraz z zapleczem socjalnym

Cel: stworzenie odpowiednich warunków pracy dla drużyny strażackiej

Przeznaczenie: budowa garażu dwustanowiskowego, budowa szatni i magazynu na sprzęt oraz toalet.

Harmonogram realizacji: 2009-2011

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 300000 zł (budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 3: Zagospodarowanie placu w centrum wsi

Cel: stworzenie warunków do wypoczynku dla mieszkańców, dzieci, turystów i pielgrzymów, poprawa estetyki miejscowości

Przeznaczenie: budowa placu zabaw, ogrodzenie terenu, przygotowanie boiska do piłki siatkowej, ustawienie ławek, dokonanie zasadzeń, przygotowanie ujęcia wody oraz oświetlenie placu.

Harmonogram realizacji: 2009-2010

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 100000 zł (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 4: Budowa i oznakowanie Szlaku Reszków – Muzyka i Konie

Cel: stworzenie warunków dla rozwoju turystyki wiejskiej

Przeznaczenie: budowa odcinka ścieżki rowerowej wzdłuż Warty – dobudowa odcinków, zagospodarowanie istniejących duktów i dróg na cele turystyczne, oznakowanie szlaku

Harmonogram realizacji: 2009

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 450000 zł (Regionalny Program Operacyjny, budżet Gminy Kłomnice, Mstów, Kruszyna, Mykanów, Rędziny)

DZIAŁANIE 5: Rozwój Orkiestry Dętej w Karczewicach

Cel: upowszechnianie działań kulturalnych wśród młodego pokolenia, rozwijanie zainteresowań i umiejętności muzycznych, organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży

Przeznaczenie: zakup instrumentów, nut, pulpików, zatrudnienie kapelmistrza, prowadzenie prób i zajęć muzycznych, zakup strojów, obozy muzyczne

Harmonogram realizacji: 2009-2013

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 100000 zł (Urząd Marszałkowski, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 6: Remont mostu na rzece Warcie

Cel: poprawa bezpieczeństwa rolników i ułatwienie dostępu do łąk

Przeznaczenie: wykonanie projektu, wykonanie mostu drewnianego

Harmonogram realizacji: 2009-2010

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 150 000 zł (budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 7: Modernizacja drogi powiatowej i jej otoczenia w centrum Karczewic

Cel: poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierowców samochodów, poprawa estetyki centrum miejscowości

Przeznaczenie: modernizacja nawierzchni, budowa chodników, dobudowa oświetlenia przy ul. Wolności i Łąkowej

Harmonogram realizacji: 2009-2010

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 750 000 zł (budżet Starostwa Powiatowego i budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 8: Modernizacja dróg gminnych

Cel: poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierowców samochodów, poprawa estetyki miejscowości

Przeznaczenie: modernizacja nawierzchni ul. Nadrzecznej, Złotej, Krótkiej, Polnej, Łąkowej

Harmonogram realizacji: 2009-2013

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 1 500 000 zł (budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 9: Mała infrastruktura turystyczna nad Wartą

Cel: poprawa warunków do wypoczynku dla turystów

Przeznaczenie: przygotowanie zadaszonych miejsca dla turystów, przygotowanie przystani dla kajaków, poprawa estetyki otoczenia, uporządkowanie koryta rzeki dla celów turystyki kajakowej, uporządkowanie terenów leśnych przyległych do rzeki i należących do gminy.

Harmonogram realizacji: 2010-2012

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 150000 zł (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, budżet Gminy Kłomnice)

DZIAŁANIE 10: Scalenie gruntów w miejscowości Karczewice

Cel: stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, racjonalne ukształtowanie rozlogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Przeznaczenie: regulacja sytuacji prawnej działek, na terenach przewidzianych do zabudowy zaprojektowanie i budowa nowych dróg, zmiana układu działek, w terenach zabudowanych ustalenie i utrwalenie granice.

Harmonogram realizacji: 2012-2013

Kwota końcowa i wskazanie źródła jej pozyskania: 1 800 000 zł (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich)

ZAKOŃCZENIE

Karczewice są miejscowością, która w najbliższym czasie może stać się miejscem ciekawym dla turystów, bezpiecznym dla mieszkańców i estetycznym. Ważnym zadaniem

będzie stworzenie infrastruktury społecznej – grupy odnowy wsi, stowarzyszenia mającego na celu rozwój sołectwa, pozyskiwanie środków zewnętrznych, aktywizację mieszkańców.